



## Tisková zpráva Národní referenční laboratoře pro HIV/AIDS

### Trendy vývoje a výskyt HIV/AIDS v ČR v roce 2014

**Praha 30.1.2015** V posledních 13 letech je v ČR zaznamenáván výrazný nárůst výskytu infekce HIV. V roce 2002 bylo u občanů ČR a cizinců s dlouhodobým pobytem (rezidentů) nově zjištěno 50 případů infekce HIV, v roce 2013 to bylo již 235 případů. V roce 2014 bylo dosaženo srovnatelné úrovně 232 případů, což je druhý nejvyšší roční výskyt v ČR (graf 1). V relativním vyjádření představuje tento počet výskyt 2,21 případu na 100 000 obyvatel. Za nárůstem počtu případů stojí především přenos mezi muži majícími sex s muži, který v roce 2014 představoval 72,4 % nových případů HIV. Podíl heterosexuálně přenesených infekcí činil 19,0 % a 3,9 % nových případů bylo zaznamenáno u injekčních uživatelů drog. Z celkového počtu nových případů tvoří ženy 9,9 %.

Mezi nově infikovanými je 209 mužů a 23 žen. Absolutní počty mužů od r. 2004 výrazně rostly, zatímco počty nakažených žen se výrazně neměnily. Proto relativní zastoupení žen mezi novými případy výrazně pokleslo až na úroveň 10 %. (graf 2) Průměrný věk nově nakažených mužů i žen byl 35 let, s věkovým rozpětím od 18 do 71 let u mužů (a navíc jedno dítě infikované při narození) a od 20 až 64 let u žen.

Při zjištění HIV infekce bylo 169 (72,8 %) infikovaných v asymptomatickém stadiu, 34 (14,7 %) ve stadiu akutní infekce a pozdní záchyty představuje 10 (4,3 %) nemocných ve stadiu symptomatickém non-AIDS a zejména 19 (8,2 %) s onemocněním AIDS. (graf 3)

Více než polovina nových případů uvádí obvyklé bydliště v Praze (53,0 %), dalších 8,2 % je ve Středočeském kraji. Při relativním vyjádření zohledňujícím počet obyvatel (graf 4) dominuje Praha (9,8 případu na 100 000 obyvatel), následují kraje Ústecký (1,8), Moravskoslezský (1,7), Vysočina (1,6), Středočeský (1,5) a Plzeňský (1,4). Dominující výskyt v Praze odpovídá dlouhodobému vývoji.

Z 232 nových případů HIV infekce v roce 2014 bylo 59 rezidentů (25,4 %) pocházejících zejména ze Slovenska (20) a Ukrajiny (10), dále z Polska (4), Ruska (4), Vietnamu (4), Itálie (3). Podíl rezidentů se v posledních letech pohybuje na úrovni 25-30%. (graf 5)

**Přenos sexuální cestou** je stále hlavní cestou infekce v ČR (91,4 % případů v roce 2014), přitom 168 (72,4%) nových případů bylo zjištěno u mužů majících sex s muži (z nich 6 bylo rovněž injekčními uživateli drog, ale sexuální přenos se u nich jeví jako pravděpodobnější). (graf 6) Vysoký podíl homo/bisexuálního přenosu je dlouhodobě dominantním rysem výskytu HIV infekce v ČR. K heterosexuálnímu přenosu infekce došlo u 27 mužů a 17 žen. Podíl přenosu prostřednictvím injekčního užívání drog je v ČR na rozdíl od přenosu sexuálního dlouhodobě nízký. (graf 7) V roce 2014 byl tento způsob přenosu zjištěn u 4 mužů a 5 žen. V jednom případě došlo k přenosu z matky na dítě. U 10 infikovaných zůstal způsob přenosu zatím neobjasněn, hlavně proto, že se nedostavili do AIDS centra.

Při **povinném skríninku dárců** krve nebo plazmy bylo v roce 2014 zjištěno 5 případů HIV infekce. **(graf 8)** **Skrínink gravidních žen** nově zachytil 4 HIV pozitivní ženy. **(graf 9)** HIV pozitivním matkám se v roce 2014 narodilo 11 **dětí**, z toho v 5 případech matky při otěhotnění věděly o své HIV pozitivitě, u 5 byla HIV pozitivita zjištěna až při skríninku v průběhu těhotenství a u 1 dokonce až těsně po porodu. Mezi matkami byly 4 residentky. Jedno z narozených dětí je HIV pozitivní. K přenosu došlo proto, že matka nedodržela doporučení lékaře, v průběhu těhotenství přerušila léčbu HIV a porodila doma, nikoliv císařským řezem ve specializovaném zdravotnickém zařízení. Dítě se nakazilo přesto, že byla u něho po narození zahájena preventivní léčba.

Bylo zjištěno 23 nových případů **onemocnění AIDS** (13 u občanů ČR, 10 u residentů), z toho 19 u pacientů s HIV pozitivitou prokázanou nově až v roce 2014. **(graf 10)** Bylo zaznamenáno 13 úmrtí ve stadiu AIDS a 2 úmrtí nemocných s HIV z jiné příčiny. Výrazně roste počet osob žijících s HIV/AIDS, a proto rostou i počty těch, kteří potřebují antiretrovirovou léčbu a péči specializovaných AIDS center. **(graf 11)**

Kromě dosud uvedených počtů bylo 12 nových případů HIV zjištěno u cizinců s krátkodobým pobytem v ČR **(graf 12)** (z toho Spojené království 3, Francie 2, Itálie 2, Rusko 2, Slovensko 2, Čína 1).

### **Kumulativní data od roku 1985**

V období od zahájení sledování infekcí HIV, tj. od 1.10.1985, do 31.12.2014 bylo v ČR celkově zjištěno 2354 případů HIV pozitivity u občanů ČR (1854) a rezidentů (500), z toho bylo 1973 (83,8 %) mužů a 381 (16,2 %) žen. U 426 z nich (346 mužů, 80 žen) došlo k rozvinutí onemocnění AIDS. Z 2354 pacientů 316 (13,4 %) již zemřelo, přičemž 225 úmrtí bylo ve stadiu AIDS (52,8 % ze všech nemocných s AIDS) a 85 z jiné příčiny. **(tabulka 1 a 2)**

### **Kontakty:**

**RNDr. Vratislav Němeček, CSc.**, vedoucí Národní referenční laboratoře pro HIV/AIDS,  
Státní zdravotní ústav  
Kontakt: [nemecek@szu.cz](mailto:nemecek@szu.cz)

**RNDr. Marek Malý, CSc.**, oddělení biostatistiky, Státní zdravotní ústav  
Kontakt: [mmaly@szu.cz](mailto:mmaly@szu.cz)

**MUDr. Hana Zákoucká**, vedoucí oddělení sexuálně přenosných infekcí, Státní zdravotní ústav  
Kontakt: [hana.zakoucka@szu.cz](mailto:hana.zakoucka@szu.cz)